

R. P. Thomæ Tamburini È Societate Jesu Opera Omnia

Tamburini, Tommaso

Lugduni, 1689

9. Quid operetur metus in tra[n]sgressione præceptoru[m].

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78172](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78172)

Supponitur autem semper debere abesse scandalum, & contemptum, nec rem præceptam lege positiva esse aliunde jure naturali, vel divino imperatam, vel contra ejusmodi jus redundare, ut ex se patet.

8. Ex dictis fit primò habentem Votum Castitatis, quod est impedimentum matrimonii, posse timore mortis, vel gravis mali, quantum est ex hoc capite, contrahere matrimonium; ita Castro *P. l. c. num. 9.* quia cum votum obliget ad modum legis, non obligat cum tanto rigore. Sed hoc non erit verum matrimonium, unde non poterit reddi, nec peti debitum, quia metus extrinsecus ad extorquendum matrimonium iniecius, ut *supra*, §. 5. num. 22. dictum est; irritum eo ipso reddit matrimonium. Quid si ratificet transacto metu? Respondet, peccabit violando votum; Verum, si votum erat simplex, validè contrahet, quando solum posset reddere; non verò petere debitum, ut *suo loco* dicitur, & docet Sanchez, *lib. 9. de matrim. d. 3. n. 1. puncta d. 34. num. 3.*

9. Fit secundò, timore eorum licere pariter matrimonium contrahere, cum quocunque alio impedimento impediens, vel etiam dirimente inducto ab Ecclesia, (intellige, ne mentiaris, te a convocatione hic, & numero præcedente; sicuti diximus *num. 6.* uti debere.) Ita Castro *P. l. c. numero 9. sine*, citans Saurum. Ratio est, quia Ecclesia non te obligat ad non contrahendum, cum tanto tuo detrimento. Sed tunc, quando quidem propter metum, vel propter impedimentum dirimens nullum fuit matrimonium, nec debitum petere potes, nec reddere. Insuper si impedimentum erat dirimens, non poterit validè ratificari, sine debita dispensatione, ut ex tractatu de matrimonio constat.

§. X. De Involuntario ex Ignorantia, & Inadvertentia.

1. Ignorantia (idem de oblivione, & inadvertentia, si quidem qui non advertit, actu ignorans est) alia est juris, alia facti. Rursus alia invincibilis, seu inculpabilis, alia vincibilis, seu culpabilis. Et culpabilis quidem alia est crassa, alia affectata, alia supina. Et iterum alia culpabilis notabiliter, alia leviter. Quarum exactam explicationem habes *infra*, lib. 2. c. 1. §. 7. n. 21.

2. Certum autem est primò, Ignorantiam graviter culpabilem sive rerum, quas lex jubet omnino esse sciendas, ut sunt Mystéria fidei, sive rerum, quæ ad totum statum, & officium graviter pertinent, ut sunt præcepta à te sub gravi obligatione servanda, ex se esse peccatum mortale. Ita Castro *P. l. c. 2. d. 1. p. 17. n. 1.* Sanchez *lib. 1. in dec. c. 17.* Omnes enim obligantur scire ea, quæ graviter pertinent ad statum suum, ne scilicet periculum subeat, circa sibi pertinentia, graviter errandi.

3. Certum est secundò, Ignorantiam minere culpæ gravitatem. Ita Castro *P. ibidem num. 1.* Nam si ea sit omnino inculpabilis, à culpa omnino nos liberat, ut *proximo numero sequenti* dicemus. Si sit quomodocumque culpabilis, quia semper minuit voluntarium, minuet & proportionatam culpam.

4. Certum est tertio, Ignorantiam invincibilem sive juris, sive facti tollere in foro conscientie omnem culpam à transgrediente præceptum; at verò crassam, affectatam, supinam non tollere culpam, sed, si sit in re gravi, asserere mortale peccatum. Ratio horum est, quia in invincibili nullum voluntarium adest, unde nullum peccatum; In crassa, supina, affectata, est voluntarium indirectum contra præceptum, quia præceptum, quod cum tanta ignorantia sciri negligitur, verè non intenditur servari.

5. Certum est quarto, negligentiam levem diminuire culpam usque ad veniale. Ratio est, quia negligentia solum levis contra obligationem sciendi præceptum non potest nisi parere levem culpam.

6. Afferamus claritatis gratia exemplum in Antonio, Caio Titio, qui cum ignorarent hodie esse diem

jejunii, carnes ad mensam adhibuerunt. Contigit enim ut Antonius nullo peccato peccaret, Caio peccaret mortaliter, Titius solum venialiter. Nam Antonius inculpabiliter nescivit esse diem jejunii, ergo inculpabiliter carnes comedit; Dies, at debuit inquirere, ut sciret. Respondet, cum ipsi ne in mentem quidem venerit hoc debitum inquirendi, nulla ratione imputabitur ei, ac culpam non quaesivisse; quod si id in mentem occurrerit, nec tamen inquisivit, certe ignorantia esset hæc culpabilis de qua mox, non verò inculpabilis, de qua nunc proferimus exemplum.

7. Capis ex negligentia vel crassa, vel affectata, vel supina, vel notabiliter gravi, sive de industria, ut non obligaretur abstinere à carnibus, sive ut sine remorsu conscientie comederet, sive ex temeraria pigritia, cum facile potuisset rem cognoscere, idque adverteret, non curavit, carnesque comedit. Hic ex culpa gravi nescivit esse diem jejunii; ergo cum culpa gravi carnibus se refecit. Satis nonnullis excusare à mortali transgredientem præcepta, non quidem naturalia, sed positiva ex ignorantia notabiliter gravi, quæ tamen non pertingat ad crassam. Verum id per occasionem *infra* lib. 2. c. 1. §. 7. n. 29. tradam.

8. Titius inquit quidem in dubium, an hodie dies esset jejunii, veritatemque exploravit à suis vicinis, cum potuisset facili à Parrocho, vel Virgo docto, sed negligentia quadam naturali captus ab his non quaesivit; unde factum est, ut carnes comederet. Hic culpabiliter ex levi negligentia nescivit prohibitionem, ergo culpabiliter cum levi peccato carnes manducavit.

At, Non possum discernere gravius fuerit Titii hæc negligentia, an levis? Respondet, tunc ului esse debent regulæ allatæ in superioribus *cap. 1. §. 3. n. 32.* proportionaliter hæc applicanda.

Diximus jam satis de ignorantia quoad culpam, dicamus nunc ad ulteriorem doctrinam, de ignorantia quoad incurrendam poenam culpæ à positiva lege impositam.

De Ignorantia poenæ impositæ à lege positiva.

9. Duobus modis, tibi contingere hæc ignorantia potest.

Primò, si neque legem, seu prohibitionem scias, neque consequenter poenam impositam transgredienti, ejusmodi legem, & sic illam transgrediaris. Ut si ignores prohibitionem esse sub lata excommunicatione percussione Clerici, & hunc percutias. Huc etiam pertinet, si noveris dictam prohibitionem, sed te fugiat hunc, quem percutias, esse Clericum, illam ignorantiam juris, hanc facti ignorantiam appellamus.

10. Secundò, legem quidem compertam habeam, sed non poenam legi annexam, & sic legem transgrediaris. Ut si scias Clerici percussione esse ab Ecclesia prohibitam, sed te lateat esse prohibitam sub poena excommunicationis, & illum percutias.

11. Si neutrum id est, nec legem, nec poenam scias; semper excusaberis ab incurrenda poena: Quare si percussas Clericum ignorans hanc percussione esse ab Ecclesia vetitam, in poenam excommunicationis non incurris. Ita Navarr. Sayr. Rodriq. alique apud Merollam, *tom. 1. d. 1. c. 2. dub. 3. & dub. 16. sum. 228.* Castro *P. tom. 1. tract. 3. d. 1. part. 17. à num. 1.* alique. Ratio est, quia sic non delinquis voluntarie contra Ecclesie prohibitionem, cum illam ignores, poena autem non debetur nisi propter delictum volitum. Idem est, si ignores percussum esse Clericum, tunc enim ex errore inculpabiliter nescis prohibitionem cadere in hanc percussione.

12. Si legem scias, sed non poenam, adhuc probabile est à te non incurri poenam, sive hæc sit Excommunicatio, Suspendio, Interdictum, quibus adnecto Irregularitatem, quæ est ex delicto, quia tunc, cum Censuris convenit, sive sit alia quæcunque extraordinaria poena. Ita Sua. Sanchez, Bon. Coninch. alique apud Castro *P. tom. 1. tract. 2. d. 1. p. 17. à num. 5.* Ratio, quoad censuras, est,